

LIBERAALIN AVOMIELISIÄ PUHEITA

Hiljattain kuoli „Russkije Vedomostin”⁴⁰ toimittaja V. M. Sobolevski. Liberaalit kunnioittivat hänen muistoaan pitäen häntä „vakaana edistysmielisenä toimihenkilönä”. He puhuivat ja kirjoittelivat hänen henkilökohtaisista avuistaan. Mutta sivuuttivat kysymyksen „Russkije Vedomostin” poliittisesta suunnasta.

Liberaaliemme kannalta ei mikään ole sen mukavampi kuin tuo vanha ja väritön, yleinen utuverho: „oppositio”, „edistysmielisyys”. Mutta mitä noiden sanojen takana piilee, *minkälainen* on ollut sen tai tämän toimihenkilön oppositio-asetus, *mitä* luokkaa hän on palvellut, sitä ei välitetä käsitellä. Se on liberaaleista epämieluisia.

Mutta demokraattien on saatava ilmi totuus. Kunnioitakaa V. M. Sobolevskia niinkuin edistysmielistä miestä, siihen teillä on oikeus. Mutta jos haluatte vakavasti opettaa kansalle politiikkaa, niin älkää unohtako „Russkije Vedomosti” lehden *suuntaa*, lehden, jossa esiintyvät omalaatuisesti yhtyneinä *oikeistokadettilaisuus* ja *narodnikkilainen* pintaväri.

Hra L. Pantelejev kirjoittaa „Retsh” lehdessä julkaistussa V. M. Sobolevskin muistolle omistamassaan artikkelissa, että Sobolevski oli „suuri epäilijä, mikäli oli kysymys niiden voimien olemassaolosta, joita edistysmielisillä yhteiskuntapiireillämme on käytettävissään”.

Tässä on kaikki epäselvää: mitä laatua oli tuo epäily? Mistä yhteiskuntapiireistä on kysymys? Asiaa valaisevat hieman seuraavat hra Pantelejevin lainaamat V. M. Sobolevskin sanat: „mitä voi antaa yhteiskunta, joka on pääosaltaan vielä luita ja ytimiä myöten maaorjuuden perinteiden

ja tottumusten vallassa? Mitä kannatusta voidaan uudelle järjestelmälle odottaa miljoonilta puoliorjilta, jotka ovat köyhiä, nälkäisiä, juoppoja ja sivistymättömiä?"

Hra Pantelejev, joka katsoi sopivaksi julkaista nämä avomieliset puheet, ei huomannut sitä, minkälaista valoa ne luovat venäläisten liberaalien suhtautumiseen kansanjoukkoihin.

Kesällä 1905 „Russkije Vedomosti” julkaisi hra Vinogradovin, liberaalisen tieteen tähden, kirjoituksen, jossa tämä todisteli, ettei näiden puoliorjien pidä mennä pitkälle, että heidän pitää olla vaatimattomampia ja rauhallisempia. Ja eiköhän vain „Russkije Vedomosti” osoittanut ennemmin kuin muut liberaaliset sanomalehdet täysin selvästi, että se suhtautuu tapahtumiin vastavallankumouksellisesti.

Epäileväisyyttäkin on erilaista. Yhteiskunnallisesta toimihenkilöstä puheen ollen on kysyttävä: *mihin* luokkaan nähden hän oli epäilijä? Sobolevski (ja hänen lehtensä „Russkije Vedomosti”) oli epäilijä ja jopa pessimistikin talonpoikaiston suhteen. Hän oli optimisti tilanherroihin nähden: heidät hän kuvaili kykeneviksi saamaan aikaan „reformreja”, sellaisiksi, jotka ovat „vilpittömästi myötätuntoisia uudelle järjestelmälle”, kuvasi heidät „kulttuurisiksi ihmisiksi” j.n.e. Tämän tilanherraliberalismin (ei puolittain orjamaisen, vaan täysin orjamaisen) ja narodnikkilaisuuden sekotus oli „valistuneiden”, varakkaiden, yltäkylläisyydessä elävien liberaalisten yhteiskuntapiirien mädännäisyyden merkki, noiden yhteiskuntapiirien, jotka *opettivat* herääville „miljoonille puoliorjille” orjamoraalia ja orjamaista politiikkaa. Nämä liberaaliset yhteiskuntapiirit olivat „luita ja ytimiä myöten” orjamaisen matelevaisia tilanherrojen edessä, ja „Russkije Vedomostin” narodnikkilaisuus kuvastaa eniten nöyrän talonpojan ja liberaalia näyttelevän kartanonherran patriarkaalista Venäjää.